

DIN ØKONOMI

Aksjesparing for dummmies

Drømmer du om å bli en kvinne som gjør smarte investeringer med de pengene du har? Vi har en plan!

AV: Aasa Christine Stoltz
FOTO: All Over Press

aksjeinvesteringer. Aksjesparing. Spille på børsen. For mange av oss er det ukjent territorium, selv om vi stadig får tilbud om ulike produkter. Heldigvis er dette er enklere enn du tror, lett tilgjengelig og ikke minst – det kan være smart. HENNE har stilt alle spørsmålene for deg til 3 ulike eksperter på området.

OK. HVA ER EN AKSJE?

– En aksje er rett og slett en eierandel i et selskap, sier investeringsøkonom Karl Oscar Strøm i nettmegleren Nordnet. Å kjøpe en aksje er altså å kjøpe en eierandel i et aksjeselskap, og gir deg rett til en andel av overskuddet i selskapet. De fleste aksjer gir også stemmerett på selskapets generalforsamling.

... OG HVA ER ET AKSJEFOND?

– Et aksjefond er et fond hvor andelseiernes penger investeres i en rekke ulike aksjer, forklarer Kjell Jørgensen, Førsteamanuensis ved institutt for finans på Handelshøyskolen BI. Han forklarer at en profesjonell aktør bestemmer hvilke selskap det skal kjøpes aksjer i, og for den jobben tar de et forvaltningshonorar. Dette er en årlig avgift som beregnes som en prosentandel av innskuddet, ofte 1 eller 2 prosent for aksjefond.

– Ulike aksjefond har ulike profiler, også når det gjelder risiko, slik at det er mulig å finne fond som passer de fleste preferanser, sier Jørgensen.

Noen for enhver smak altså. Og hvor mye penger man vil investere bestemmer man altså selv.

HVORFOR SKAL JEG SPARE I AKSJER? ER DET IKKE RISIKABELT?

– Å ha pengene i banken føles trygt, men avkastningen er også mindre enn i aksjemarkedet, ifølge Jørgensen,

– Dersom du setter pengene i fond og skal spare til pensjonsalder, kan jeg nesten love at pengene vil være mer verdt enn dersom du hadde hatt dem i bank, sier han.

Risikoaspektet varierer altså etter hvilken løsning man velger. Sparing i aksjefond er forbundet med mindre risiko enn å handle i enkeltaksjer. Ulike fond har ulik risiko, ifølge Strøm. Slik kan man selv velge hva man er komfortabel med.

Jørgensen understreker at du må være klar over at formuen din vil variere mer fra dag til dag i aksjemarkedet enn i banken. Så litt is i magen er lurt.

– I aksjemarkedet endrer kursene seg fra sekund til sekund, så formuen varierer fortløpende. Dersom du kjøper én individuell aksje, kan du tape alt dersom selskapet går konkurs. Kjøper du aksjer i ti ulike selskap skal det veldig mye til for at alle selskapene går konkurs, legger han til og understreker dermed poenget at det kan være lurt å spre risikoen, og ikke satse alle pengene på én hest.

HVEM PASSER AKSJESPARING FOR?

– Aksjesparing passer for alle som skal spare langsiktig. Har man tro på fremtiden bør man kjøpe aksjer. Har man ikke tro på fremtiden bør man kjøpe ulltepper, ved, hermetikk og ammunisjon, mener nettmegleren Strøm, dog med en porsjon humor.

Kort oppsummert: Et langsiktig perspektiv er altså vesentlig, anslått til 5–10 år, gjerne mer. Over tid har historien vist at aksjekursene stiger mer enn de faller. Kortsiktige svingninger må man regne med. Penger vi trenger disponible på kort varsel, bør altså ikke plasseres i aksjer.

HVORDAN KJØPER MAN EN AKSJE?

– Det er sikkert, enkelt, oversiktlig og billig å handle over internett, lover Strøm, som selv jobber for

«KOM I GANG»-TIPS

› Skaff deg noe innsikt i aksjemarkedet. Les, ta et kurs, delta på et seminar eller snakk med andre som sparer eller har tenkt å spare i aksjer.

› For deg som jobber i en bedrift med aksjespareprogram: Vær med!

› Kjøp aksjer i selskaper du skjønner og som har potensial for å gi god avkastning, gjerne også utbytte. Tenk at det er selskap du kjøper og ikke bare en aksje.

› Bruk så mange penger at det har betydning for deg.

› Lær deg hvordan aksjehandel foregår og hvilke hjelpemidler som finnes i handelsløsningen til den banken / det meglerhuset du benytter.

› Stol mer på deg selv enn andres oppfatninger og meninger. Husk at det ikke nødvendigvis er de mest sexy aksjene som gir best avkastning.

› Ikke la mangel på teoretisk kunnskap stå i veien for å kjøpe de første aksjene. Kombiner lesing om temaet med investering.

Kilde: John Peter Tollefsen, daglig leder i AksjeNorge.

nettmegleren Nordnet. Gjennom nettbanken din har du også tilgang til kjøp og salg av aksjer. Bankene selger ulike fond, men det betyr ikke at du må kjøpe fond i banken du allerede har pengene dine i. Søk på nettet, kikk på forbrukertester over hvilke fond som finnes og som gjør det bra, og ta et aktivt valg.

Alternativt kan du bruke en nettmegler som blant andre Nettfonds, Skandiabanken og Saxo Etrade. Her kan du også handle aksjer i utenlandske selskaper. Alt du trenger å gjøre er å opprette en aksjehandelskonto, overføre penger fra bankkontoen din, og vips – du er i gang!

BØR JEG SPARE I FOND ELLER HANDLE ENKELTAKSJER?

– For de aller fleste vil det være fornuftig å spare i et aksjefond, og da helst gjennom månedlig spareavtale, sier Daglig leder i AksjeNorge, John Peter Tollefsen. Han

understreker at det er det mulig å finne fond som sammenfaller med de interessene man har, og den risikoprofilen man ønsker.

Sparer du i aksjefond overlater du altså jobben til

en erfaren forvalter som setter sammen en portefølje for deg. Du kan selvfølgelig også investere i enkeltaksjer på egen hånd. Her kan gevinsten være større, likeledes risikoen.

– Utgangspunktet for hva du velger bør være hvor interessert du er i å følge opp investeringene, sier Tollefsen.

Strøm anbefaler et tredje alternativ: indeksfond. Det er et fond som ikke handler aksjer aktivt, men som passivt følger markedsindekser som en skygge, til lav kostnad.

– Dette er en enkel, sikker og kostnadseffektiv måte å gjøre aksjesparing på, sier Strøm, og anbefaler et indeksfond istedenfor en sparekonto til barna. I likhet med Tollefsen mener han at sparing i enkeltaksjer bør komme i tillegg til fondssparing, og for mindre beløp.

DE VANLIGSTE TABBENE – OG HVORDAN UNNGÅ DEM:

- › Å ikke å starte aksje- og fondssparing så tidlig som mulig.

LØSNING: Kom i gang. Det er ikke for sent.

- › Å bare spare etter at det har steget mye og alt føles trygt.

LØSNING: Spar jevnt, helst månedlig.

- › Å velge fond etter hvilket som har steget mest siste året eller måneden. (Dette er som regel fond med større risiko.)

LØSNING: Velg fond som investerer i kvalitetsaksjer i flere markeder, i store sektorer, eller som følger brede markedsindekser.

- › Å spare på en lite kostnadseffektiv måte.

LØSNING: Fond bør kjøpes der det ikke koster noe. Velg fond med lave årlige kostnader. Ved kjøp av enkeltaksjer, pass på kurtasjekostnadene (meglerkostnaden).

- › Å investere så mye penger at man føler seg ukomfortabel når markedet går ned.

LØSNING: Se på investeringene på samme måte som med eiendom. I fond er det viktig å ha kvalitet i det du eier, så vil det betale seg over tid.

- › For enkeltaksjer er det annerledes.

Her bør man ha et aktivt forhold til hver aksjepost. Et gammelt aksjeråd om man ikke får sove på grunn av for mye aksjeeksponering er "Sell down to the sleeping-point".

LØSNING: Selg til du er komfortabel igjen!

- › Å ikke ha klart for seg hvorfor man kjøper akkurat den aksjen.

LØSNING: Kjøp aksjer i selskaper du vet eller kan noe om.

- › Å selge aksjer som faller fordi man frykter de skal videre ned.

LØSNING: I mange tilfeller gjelder det å ha is i magen, minn deg selv på ditt langsiktige perspektiv, så blir du med når kursen stiger igjen.

HVOR MYE PENGER MÅ JEG HA FOR Å KOMME I GANG?

– Det er lenge siden aksjemarkedet var forbeholdt de som allerede var rike, sier Strøm.

Ulike aksjer har ulik pris – du kjøper så mange du selv ønsker. Vær imidlertid observant på kostnadene per handel.

Jeg pleier ikke å anbefale å gjøre handler i enkeltaksjer for beløp mindre enn rundt 5.000 kroner, sier Strøm, nettopp på grunn av kostnaden. Sparer man i fond er den klare anbefalingen å ha et fast, månedlig trekk. Slik øker du balansen jevnt og trutt, og du vil få betalingen senere i livet.

HVORDAN VELGER MAN GODE ENKELTAKSJER?

– Begynn med selskaper du kjenner fra før, som har produkter og tjenester du bruker, sier Strøm og nevner DnB, Telenor og Hennes & Mauritz som eksempler.

Strøm selv er glad i teknologiaksjer, og legger til at man enkelt kan investere i utenlandske selskaper som Apple og Google over Internett.

Det kan være smart å velge solide selskaper, som har eksistert over tid.

– Gode bedrifter tjener penger og utbetaler utbytte. Det kan du bruke, eller reinvestere i flere aksjer, sier Strøm.

EN KJAPP VEI TIL RIKDOM ERALTSÅ IKKE Å ANBEFALE?

– Å gjette på hvilke aksjer som stiger mest i morgen gir ikke gode sjanser for å treffe. De aksjene som svinger mest er også gjerne selskaper med stor risiko, ifølge Strøm.

– For meg er en vinneraksje en aksje som gir noe mer enn aksjemarkedets generelle avkastning (altså stiger mer enn gjennomsnittet) og som i tillegg gir et godt utbytte, sier Tollefsen.

– Sats på selskaper man forstår og har interesse av, gjerne selskaper som leder an i områder man selv har stor kunnskap om og interesse for, tipser han. Og viktigst av alt: Ikke handle på rykter!

NÅR SKAL MAN SELGE?

– Man selger aksjer når man selv føler at gevinsten er blitt slik at det faktisk utgjør en økonomisk forskjell, råder Tollefsen. Det er klokt å realisere gevinster, altså selge, fra tid til annen, mener han. Det gjør at man får et

Kilder:

• John Peter Tollefsen, daglig leder i AksjeNorge.
AksjeNorge er en ikke-kommersiell stiftelse med formål å øke kunnskapen om aksjemarkedet og sparing i aksjer.
• Karl Oscar Strøm, spare- og investeringsøkonom i nett-megleren Nordnet.
• Aksjebloggen.no
• AksjeNorge.no
• Nordnet.no
• Aksjonærforeningen

aktivt forhold til sparing og investering.

Med fondssparingen er man per definisjon mer langsiktig, gjerne med en tidshorison på over 10 år.

– Dersom du ser at du har fått en pen gevinst, så skader det ikke å realisere gevinsten. Ta ut noe av pengene, råder Jørgensen fra BI.

Strøm fra Nordnet mener man ikke bør selge før man faktisk trenger pengene.